

הוא הרבה כי כמה אלפים עולמות מתתקנים אחר הדיבור שלומד כהוגן ועל דבר הנזכר:

או יאמר עשה תורתך קבע. כשתלמוד או תתפלל תראה שדיבורך יהיה קבוע למעלה. אמור מעט ועשה הרבה, שתאמר מעט בתפלה ואף על פי כן תעשה ותפעול הרבה למעלה:

והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות רצ"ל כל מה שיגיע אליך ממנו ית"ש הן איזה מקריות תקבלם באהבה ובחבה ובסבר פנים יפות:

או יאמר והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. רצ"ל הפירוש כי כל נשמה היא קשורה בשורשה, כמד"א ישעיה ט, כא נצר מטעי כו' כנ"ל. ולזה יש בתורה ששה ושלושים כריתות, כי לכל נשמה יש לה ל"ו מיתרים שבהם קשורה ומקושרת בשורש העליון, וכשאדם עובר על כרת אחד רח"ל אזי נכרת משורש אחד למעלה, וכמו כן בכל כרת ח"ו, עד ח"ו כשעובר על כל הכריתות אז נכרת לגמרי רח"ל ועבר ובטל מן העולם ואין לו תקומה כלל לא בזה ולא בבא, ועם כל זה יש מקום הנקרא כנסת ישראל שבו כלולים כל נשמות עושי רצונו ונקרא כל האדם. וזהו שאמר התנא כשאתה עושה כן, שתעשה תורתך קבע, תזכה לקבל ולמשוך החיות הקדוש מזה העולם הנקרא כל אדם מכללות נשמות עושי רצונו:

או יאמר עשה תורתך קבע. על דרך דאיתא בספר יצירה קבען בפה. ירצה על כ"ב אתוון שבהם ברא הבורא ית"ש כל העולמות וקבען בפה האדם. ונמצא שכן הוא ודאי כשאדם מדבר איזה דיבורים הן בתורה או בתפלה ודאי מנענע כל העולמות בזה. למשל כשלשלת וראשה קשורה באיזה מקום אחד, ואם אוחו בראשה השני אז אין ספק שמנענע כל השלשלת עד מקום

שקשורה אף אם היא רחוקה כמה פרסאות כן הדבר הזה. וכל זה צריך האדם לחשוב ולקבוע בלבו כי הוא בדיבורו מוסינע כל העולמות. אמור מעט ועשה הרבה, רצ"ל אף שהאמירה והדיבור שהוא מדבר הוא מעט, רצ"ל דבר קטן בעלמא, אף על פי כן עושה הרבה כנ"ל:

או יאמר אמור מעט. שאמירתך יהיה במעט בהכנעה. ואז עשה הרבה, רצ"ל שתפעול ותעשה הרבה בדיבורך המעט:

משנה טז

רבן גמליאל אומר עשה לך רב והסתלק מן הספק. עשה לך רב, רצ"ל כשלומד או מתפלל תעשה לך רב הוא הבורא יתברך, שתצייר במחשבתך שהבורא יתברך הוא לנגדך ומלמדך להועיל. והסתלק מן הספק, רצ"ל שלא יהא לך זאת לספק אצלך, רק תחשוב שבודאי הבורא יתברך מצוי אצלך, כי הוא לעילא מכל עלמין ותחות כל עלמין ובגו כל עלמין ולית אתר פנוי מיניה כלל. כי זה הוא עיקר עבודת הבורא יתברך לצייר תמיד באמת ובתמים מציאות הבורא יתברך בלי שום ספק כלל, וכמו שהוא עומד בפני חבירו כי ודאי כן הוא. וזה הודאי שמו כן תהלתו, רצ"ל שעיקר העבודה והתפלה תלוי בודאי שמו שיצייר תמיד בודאי שהשי"ת לנגד עיניו ורואה במעשיו, וכפי גודל האמנה בזאת כן תהלתו. וכמו שמצינו בדוד המלך ע"ה שאמר (דה"א כט, י) ויברך ד' יוד א'ת י'ה, ר"ת ודאי. שבתחלה היה מצייר לפניו שבודאי מציאות הבורא יתברך הוא בלי שום ספק, וכמו שמשם רבינו ע"ה עלה בשם זה לרקיע, שהיה מצייר תמיד לפניו זאת ועלה במעלות עד רום רקיע. ועל כל פנים אם אין ביכולתו לעשות כזאת, על כל פנים נצייר נגדנו מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים טו, ח) שויתי ה' כו', ששם הוי"ה יהא תמיד מצוייר לנגדנו אמיתות היותו שהוא הוה ומהוה כל היות. ואנו אומרים (תהלים פה, ח) ה'ראנו ה' חסדך, רצ"ל כן

שהראנו ה', זהו החסדיך, שתשפי לחשוב תמיד באמיתות היותך. ו כי הנה ודאי הבורא יתברך ח ומשתוקק עלינו תמיד, אך אנו מ תתן לנו לשון פונה, כמו ואל ק (בראשית ד, ה), שתתן בלבבנו שג אליך להסתר בצל כנו

ואל תרבה לעשר אמדות. עש עשר הוא י והיא יראה. ו יראתך כדבר מאומד, אך תחשוב על כל הטובות שעשה עמך כל וגודל תוקפו ומלכותו יתברך, ו מלפניו, כי האיך לא נירא מפני שאין כמוהו:

או יאמר עשה לך רב והסו רצ"ל שישמור אדם עצמו א עבירה:

או יאמר והסתלק מן הספק. חיבור, וכן הוא לשון בגפנים. וירמו כי צריך האדם לו כל כך בהבורא יתברך בתורה וב מופשט מהגשמיות כל עיקר ומכ וכמ"ש בשו"ע או"ח סימן א' (תהלים טו, ח) זה כלל גדול בתור שתהא מסולק מן העולם, מן ד הסיפוק והחיבור והדביקות

או יאמר עשה לך רב כו'. האדם לחזק את לבו בעצבו דאפשר ולעלות במעלות ולא לבעבור שלא יתירשל בעבודתו י עשה לך רב, הוא לשון גדולה, לוי (במדבר טו, ז), שצריך האדם י בענין זה להיות תמיד מוסיף השי"ת ולא להתגדל ח"ו בעב